

VIU L'ÒPERA! **RIGOLETTO** Giuseppe Verdi

Enregistrat el 2023 al Teatro Real de Madrid

Durada 135 minuts (amb intermedi)

AUDITORI DEL CÈNTRIC ESPAI CULTURAL

Divendres
14 de juny | 17.30 h

EQUIP CREATIU

Direcció musical

Nicola Luisotti

Direcció d'escena

Miguel del Arco

Escenografia

**Sven Jonke,
Ivanna Jonke**

Vestuari

Nicola Luisotti

Il·luminació

Juan Gómez-Cornejo

Coreografia

Luz Arcas

REPARTIMENT

Duc de Màntua

Javier Camarena

Rigoletto

Ludovic Tézier

Gilda

Adela Zaharia

Sparafucile

Peixin Chen

Cor i Orquestra

titulars del Teatro Real

Maddalena

Marina Viotti

Giovanna

Cassandre Berthon

Comte Monterone

Jordan Shanahan

Marullo

César San Martín

Matteo Borsa

Fabián Lara

Comte Ceperano

Tomeu Bibiloni

Comtessa Ceperano

Sandra Pastrana

Patge

Inés Ballesteros

PRESENTACIÓ

Passió, manipulació i venjança en una òpera rodona i intemporal

Rigoletto és una peça essencial del repertori operístic i un dels títols imprescindibles en la trajectòria de Giuseppe Verdi. Estrenada el 1851 a La Fenice de Venècia, està basada en l'obra teatral *Le roi s'amuse*, de Victor Hugo. *Rigoletto* conforma, amb *La Traviata* i *Il Trovatore*, l'anomenada "trilogia popular" de Verdi, un primer zenit de la seva producció, després d'anys de treball intens i desgràcies personals. A partir d'aquesta tríada caminarà cap a la seva maduresa artística, que encara duraria quaranta anys més.

L'obra va ser censurada abans de l'estrena per la seva crítica a la monarquia de l'època. Aquest fet va comportar que l'immoral personatge concebut inicialment com a sobirà es convertís finalment en el de duc. El resultat és un melodrama en tres actes i llibret de Francesco Maria Piave, que ens situa a la ciutat italiana de Màntua. Passió, manipulació, abús de poder i venjança teixeixen una trama que avança amb agilitat des dels primers minuts, amb un preludi excels que ja anuncia l'atmosfera tràgica que planarà sobre l'obra fins al final. Llegida sovint com una paràbola fosca sobre l'amor paternofilial, l'obra ens regala una successió de melodies inoblidables, encapçalades per l'arxiconeguda ària "La donna è mobile" que entona el personatge del duc en el tercer acte. Amb *Rigoletto*, Verdi va gestar una òpera rodona i intemporal, que ens posa davant les grans passions humanes sense concessions.

El *Rigoletto* més contemporani, des del Teatro Real

El Teatro Real de Madrid acomiadava 2023 amb aquest muntatge de *Rigoletto*, coproduït amb la ABAO Bilbao Ópera, el Teatro de la Maestranza de Sevilla i The Israeli Opera de Tel Aviv. La producció porta el segell del director d'escena i dramaturg Miguel del Arco, conegut per ser el director de l'obra teatral *Jauría*. En aquesta ocasió, del Arco trasllada l'obra a un context contemporani i utilitza el festeig i segrest de Gilda per tornar a emfatitzar la indefensió d'una dona enfront d'un grup d'homes, posant el focus en el concepte de la masculinitat en la societat actual.

La producció compta amb un trio protagonista de somni, amb les veus del tenor Javier Camarena com el bufó Rigoletto, el baríton Ludovic Tézier en la pell del duc de Màntua, i la soprano Adela Zaharia donant vida a Gilda. D'altra banda, una de les marques distintives d'aquesta producció és el seu vestuari venecià renaixentista, obra de la dissenyadora Sandy Powell, guanyadora de tres Oscar, i que va comptar amb l'assistència del també dissenyador i modista madrileny Lorenzo Caprile.

RIGOLETTO

ACTE I

Quadre primer

Palau ducal de Màntua. Se celebra una festa en els salons del palau. Apareix el duc de Màntua, qui explica a un cortesà com des de fa tres mesos corteja a distància a una jove a l'església. Ella ignora la seva veritable identitat i ell només sap que viu en un carrer apartat i que un home misteriós la visita cada nit. El duc galanteja amb la comtessa Ceprano mentre Rigoletto, el bufó geperut de la cort, es burla de la gelosia del comte. Marullo, un cortesà, entra amb la notícia que Rigoletto té una amant, la qual cosa provoca la burla dels cortesans. Rigoletto, fent broma cruelment, proposa al duc empresonar, exiliar o decapitar al comte, i fa aquest últim suggeriment en presència del propi noble. Ceprano, enfurit, aprofita que tots els cortesans senten rancúnia cap a Rigoletto per les seves mofes i la seva llengua viperina, i els cita perquè aquella nit acudeixin armats a venjar-se. Apareix llavors el comte de Monterone, indignat i ofès perquè el duc ha seduït la seva filla. Rigoletto riu d'ell. Llavors, l'ancià Monterone profereix una maledicció contra el duc i el seu bufó, que deixa terroritzat a aquest últim.

Quadre segon

Un carrer apartat que es comunica amb el pati de la casa de Rigoletto. Apareix el bufó, atemorit encara per la maledicció, seguit per un home, Sparafucile, que es presenta i li ofereix els seus serveis com a sicari, però ell els rebutja. Acudeix a la trobada amb Gilda. Aquesta el rep amb alegria, però lamenta la rígida reclusió a la qual Rigoletto la té sotmesa. Crida a Giovanna, la mestressa, i li recomana que cuidi i vigili la seva filla. Creient sentir un soroll al carrer, surt a indagar, moment en el qual el duc aprofita per a escapolar-se dins del pati sense ser vist més que per la mestressa, a qui llança una bossa de diners per a comprar el seu silenci. Ell li declara el seu amor; també li diu que és un estudiant i que es diu Gaultier Maldé. Fora se sent el rumor d'unes passes i Gilda insisteix perquè el jove marxi, tement que pugui ser el seu pare. Mentrestant, els cortesans, que eren els qui rondaven, han envaït el carrer i es disposen a raptar la Gilda, a la qual suposen l'amant de Rigoletto. Aquest apareix de nou presa d'un fosc pressentiment que li ha fet tornar a casa. Els cortesans, en veure'l, li convencen que el que intenten és raptar a la comtessa de Ceprano, el palau de la qual està a l'altre costat del carrer. El bufó es mostra encantat de participar en la malifeta i accepta una màscara per a ocultar el seu rostre. Finalment s'adona de l'engany i descobreix que Gilda ha desaparegut. La maledicció de Monterone ha començat a complir-se.

ACTE II

Una estança del palau ducal. El duc entra molt agitat perquè, en tornar a casa de Rigoletto, l'ha trobat deserta. Convençut que Gilda ha estat raptada, dubta entre els desitjos de venjar-se i les seves ànsies per consolar a la noia. Apareixen els cortesans, que li anuncien triomfants que han raptat a l'amant del bufó.

El duc reconeix en la víctima a Gilda; es mostra encantat en saber que està al palau i corre cap a ella. Entra el bufó, simulant el seu cinisme habitual malgrat l'angoixa que el turmenta per la desaparició de la seva filla. En adonar-se que està amb el duc, la reclama enfurit. Els cortesans descobreixen llavors qui és la jove que han raptat. Rigoletto els insulta i, a continuació, els suplica inútilment. Gilda irromp, llançant-se als braços del seu pare, i aquest, en veure el seu astorament, expulsa als cortesans perquè ella li expliqui tot el que ha passat. Rigoletto intenta consolar-la quan apareix Monterone, camí de la presó i lamentant que la seva maledicció contra el duc hagi estat en va. Mentre surt, Rigoletto li assegura que ell farà caure la venjança sobre el duc, tot i que Gilda li suplica que el perdoni.

ACTE III

És de nit. Rigoletto ha atret al duc a la posada perquè Sparafucile l'assassini. Al mateix temps, ha conduït aquí a la seva filla perquè es desenganyi del seu amor pel duc en comprovar la seva conducta llibertina. Tots dos observen per una esquadra el que ocorre a l'interior. Apareix Maddalena, la germana de Sparafucile, i el duc coqueteja amb ella i intenta abraçar-la. Maddalena sorteja el setge, entre riures descarats. Gilda, des de l'exterior, observa l'escena estupefacta mentre el seu pare reitera els seus propòsits de venjança. A continuació, Rigoletto ordena a la seva filla que, disfressada d'home, parteixi cap a Verona, on tots dos es reuniran després. Rigoletto paga a Sparafucile la meitat de l'estipulat pel crim i li diu que tornarà a mitjanit a buscar el cadàver i pagar-li la resta. El duc puja a la seva habitació a descansar. Commoguda per l'atractiu del jove, Maddalena suplica al seu germà que no el mati, però Sparafucile no vol deixar escapar els diners i, d'altra banda, es nega per «consciència professional» a matar en el seu lloc a Rigoletto, el seu «client». Finalment, tots dos decideixen que, si abans de mitjanit algú s'acosta a la casa, serà assassinat en lloc del duc. Durant aquesta conversa, Gilda, que ha tornat i ha escoltat els plans de tots dos germans, decideix donar la seva vida per a salvar al duc i, simulant ser un captaire, truca a la porta mentre la tempesta agafa més força. Rigoletto torna i la tempesta amaina. Sparafucile li lliura un sac que, segons diu, conté el cadàver del duc. S'ofereix per a ajudar-lo a tirar-ho al riu, però el bufó prefereix fer-ho sol. Quan el llança a l'aigua, després d'expressar la seva satisfacció per haver-se venjat, escolta en la distància al duc cantar la cançó sobre la volubilitat de les dones. Desesperat, obre el sac i a la llum d'un llampec descobreix a Gilda. Encara viu, però agonitza; demana perdó al seu pare i sospira per estar en el cel al costat de la seva mare. Aniquilat, Rigoletto recorda la maledicció de Monterone, que ha caigut enterament sobre ell.

PROPERAMENT

05/07
19.30 h

PROJECCIÓ DEL MUSICAL: KINKY BOOTS

de Harvey Fierstein

AUDITORI